

POSTANOWIENIE

11 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 11 czerwca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa K. w I.

przeciwko A. M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej A. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z 26 maja 2022 r., II Ca 945/20,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 października 2017 r. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 50.201,00 zł z odsetkami ustawowymi i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w pozostałej części powództwo oddalił oraz orzekł o kosztach sądowych.

Wyrokiem z 30 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że oddalił powództwo oraz zasądził od

powódki na rzecz pozwanej koszty procesu, oraz zasądził od powódki koszty postępowania apelacyjnego.

Powódka wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 30 września 2020 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wyrokiem z 26 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił apelację pozwanej oraz orzekł o kosztach sądowych.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od tego wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnosząc, że skarga kasacyjna jest w sposób oczywisty uzasadniona z uwagi na rażące naruszenie przez sąd odwoławczy przepisów prawa, które legły u podstaw wyroku z dnia 26 maja 2022 roku, skutkujące widoczną na pierwszy rzut oka jego sprzecznością z prawem oraz zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa.

Orzeczenie Sądu Okręgowego, zdaniem pozwanej, w sposób oczywisty narusza przepisy prawa, tj. art. 398²⁰ k.p.c., a także art. 58 Prawa spółdzielczego w zw. z art. 6 k.c. Sąd ten uznał bowiem, że będąc związany wykładnią prawa, przeprowadzoną w ramach rozpoznawania zarzutów kasacyjnych w wyroku Sądu Najwyższego z 30 września 2020 r. (IV CSK 664/18), jest zwolniony z rozpoznania zarzutów apelacji, w zakresie w jakim dotyczyły one błędnego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że powódka wykazała wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanej z art. 58 Prawa spółdzielczego, podczas gdy rozważania prawne w orzeczeniu kasacyjnym problematyki tej nie dotyczyły. W konsekwencji Sąd Odwoławczy nie dokonał w tej części rzeczywistej kontroli instancyjnej wyroku Sądu Rejonowego z 6 października 2017 r.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Podkreślenia wymaga, że na etapie postępowania, jakim jest tzw. „przedsąd”, nie jest dopuszczalna ocena podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.), lecz Sąd Najwyższy jest zobligowany i uprawniony wyłącznie do zbadania, czy wystąpiły przyczyny kasacyjne, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Analiza zaskarżonego wyroku może być zatem dokonana jedynie pod kątem tego, czy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera argumenty przekonujące o oczywistej zasadności skargi.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc sytuacji kiedy wyrok może być uznany za bezprawny. Konieczne byłoby zatem wykazanie, że Sąd drugiej

instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2022 r., I CSK 5140/22 i powołane tam orzecznictwo).

W ocenie Sądu Najwyższego, wniosek skarżącej zmierza do zakwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sady obu instancji oraz oceny materiału dowodowego. Skarżąca zakwestionowała stanowisko, przenoszące na nią ciężar dowodu, że nie ponosi ona winy za powstałą szkodę. Jednakże art. 398³ § 3 k.p.c. wprost stanowi, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

Przepis art. 58 Prawa spółdzielczego (po nowelizacji, dokonanej ustawą z 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 122, poz. 1024) stanowi, że członek zarządu, rady oraz likwidator odpowiada wobec spółdzielni za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółdzielni, chyba że nie ponosi winy. Zatem na pozwanej spoczywał ciężar wykazania, że nie ponosi winy za szkodę, powstałą w majątku spółdzielni.

W wyroku z dnia 20 czerwca 2013 r. IV CSK 730/12 Sąd Najwyższy wskazał, że odpowiedzialność członka zarządu na podstawie art. 58 pr. sp. jest cywilną odpowiedzialnością odszkodowawczą co oznacza, że w zakresie nieuregulowanym w tym przepisie, do tej odpowiedzialności zastosowanie mają zasady ogólne.

Z treści uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 30 września 2020 r., IV CSK 664/18 wynika jednoznacznie, że przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego było ustalenie czy istnienie związku przyczynowego pomiędzy

działaniem pozwanej a powstałą szkodą byłoby możliwe wyłącznie po uprzednim przeprowadzeniu postępowania administracyjnego i wydaniu decyzji lub orzeczenia sądu administracyjnego stwierdzających obowiązek powódki zapłacenia zaległego podatku i odsetek, a w konsekwencji przesłanki ustalenia szkody. Sąd Najwyższy stwierdził, że „działań powódki podjętych w celu wykonania ciążącego na niej zobowiązania podatkowego nie sposób postrzegać jako *causa superveniens*, która by przerywała związek przyczynowy określony w art. 361 § 1 k.p.c. między zdarzeniem pierwotnie szkodzącym (błędne ustalenie przychodu podlegającego opodatkowaniu i w konsekwencji także wysokości podatku), a szkodą polegającą na konieczności poniesienia konsekwencji tego błędu określonych prawem podatkowym. Odmienne ocena Sądu Okręgowego sformułowana została z naruszeniem art. 361 § 1 k.c.”

Mając na względzie zaprezentowane argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 2, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. 2023, poz. 1935).

[SOP]

[a!]